

26/05/2009

Electrabel

GDF SUEZ

EEN DUURZAME EUROPESE ENERGIEMARKT: verre mythe of nabije realiteit?

Dr. Chris De Groof
Directeur-generaal, Electrabel
Professor Universiteit Antwerpen

- Het liberaliseringproces van de Europese energiemarkt begon een decennium geleden.

Doel: een geïntegreerde Europese concurrentiële energiemarkt bekomen

- dynamische en vooruitziende nutsbedrijven (bv. Electrabel) namen de (Europese en nationale) wetgever in snelheid door expansie in het buitenland, gebruikmakend van hun technische competenties en financiële middelen.
Voordeel voor de klanten: solide groepen, maar nog steeds in overeenstemming met mededingingsregels
- conflict tussen:
 - ✓ enerzijds EU richtlijn en EU unieke marktdoelstelling;
 - ✓ anderzijds nationale dominantie en concurrentiebekommernis (monopolie, oligopolie, ...)

- “Wat werd bereikt?”
Niet voldoende; regionale “systemen” zijn ontstaan, maar er is veel meer nodig.
- “Waarom?”
Aangezien de EU niet anticipeerde op bepaalde verschijnselen zoals:
 - ✓ Fysische en economische wetten gehoorzamen niet (noodzakelijk) aan “legistische” wetten;
 - ✓ Om een markt te hebben, moet er overcapaciteit en voldoende interconnecties zijn.

- Gevolg: een algemene teleurstelling en ontevredenheid

Vermits:

liberalisering werd gepresenteerd aan klanten / mensen als de garantie tot lagere prijzen

Maar in realiteit:

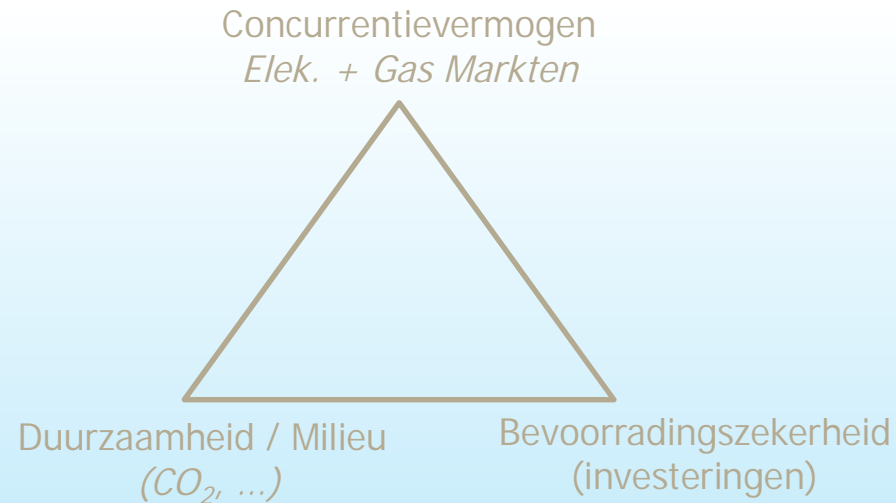
prijsverhogingen veroorzaakt door hogere kosten (brandstof, uitrusting, CO₂, ...)

- Volatiele prijzen
 - ✓ ↗ fossiele brandstofprijzen:
 - ✓ ↗ CO₂ certificaten:
 - ✓ ↗ kosten uitrustingen (steenkool, STEGs, wind)
 - ✓ ↗ netwerktarieven: België

- Gevolg van dit gevolg:
“slechte antwoorden op goede vragen”:
 - ✓ “Her-regularisering”
 - ✓ Verplichte verkoop capaciteit
 - ✓ Windfall “opeisingen”
 - ✓ Versturende prijssignalen (retail, industrie)

- Leidt tot:
 - ✓ Nutsbedrijven worden beschouwd en behandeld als zondebokken;
 - ✓ Investeringsimmobilisme (N.B. volgens Capgemini: 1000 miljard € zal door EU nutsbedrijven in de komende 25 jaar besteed moeten worden!)
 - ✓ Ontbreken van een minimum aan stabiliteit

II. INTUSSEN: TWEEDE GOLF VAN DESTABILISATIE
SINDS EU-INSTELLINGEN ZICH GEËNGAGEERD
HEBBEN TOT "THE IRON TRIANGLE"

- De markt kan veel dingen doen maar dient te werken volgens een rationeel design
("The market doesn't solve the market design problem",
B. Hogan – Harvard & PJM)

III. KAN EEN EUROPESE ENERGIEMARKT IN DEZE OMSTANDIGHEDEN ONTSTAAN?

Ja, ("Yes, it can") maar vereist :

A. *Opgeven van een aantal sloganmatige misverstanden:*

- ✓ Niet "EEN" markt, maar markt "EN" afhankelijk van b.v.:
 - het type van tijdshorizon (spot, forward, ...)
 - de geografische perimeter (nationaal, regionaal, ...)
 - energie versus interconnectiecapaciteit
 - het producttype (groothandel, levering aan eindafnemer, ...)

- ✓ In tegenstelling tot vaak voorkomende (publieke) opinie: marktdesign is NIET een politiek probleem (impliceert o.a. afwezigheid van politieke inmenging in prijsstellingsmechanisme)

III. KAN EEN EUROPESE ENERGIEMARKT IN DEZE OMSTANDIGHEDEN ONTSTAAN? (VERVOLG 1)

B. Enkele noodzakelijke (maar onvoldoende) voorwaarden waaraan moet worden voldaan door de verschillende belanghebbenden :

- ✓ Door politici: garantie voor een voldoende stabiel en faciliterend (wettelijk) kader (o.a. investeringspact)
- ✓ Door regulatoren: visie en verantwoordelijkheid
N.B.: vereist competentie !
- ✓ Door operatoren: menselijke know-how en financiële draagkracht

III. KAN EEN EUROPESE ENERGIEMARKT IN DEZE OMSTANDIGHEDEN ONTSTAAN?

(VERVOLG 2)

C. Een (min of meer) duidelijke visie over “de toekomstige wereld” en een aantal van haar technologische evoluties teneinde het plan duurzaam te maken. Betreft aspecten zoals:

- ✓ Beheer van de vraagzijde (met speciale nadruk voor minder begoede klanten)
- ✓ Smart grids
- ✓ Vervoer door middel van plug-in hybriden
- ✓ Gedecentraliseerd (micro-) generatie

III. KAN EEN EUROPESE ENERGIEMARKT IN DEZE OMSTANDIGHEDEN ONTSTAAN? (VERVOLG 3)

Opgepast:

elektriciteitsmarktdesign \neq gasmarktdesign o.a.
voor variabelen zoals:

- ✓ Unbundling
- ✓ Reserve capaciteitsmechanismes

- Achterdocht ... of samenwerking ... om gemeenschappelijk doel te bereiken?
- de industrie:
 - ✓ overdreven verwachtingen van begin jaren 2000 niet ingelost wat betreft prijsniveau, echter grotendeels ingevolge exogene factoren (heffingen, CO2, grondstofprijzen, ...);
 - ✓ beperkte bewegingsruimte ingevolge reguleringsbeperkingen: geen lange termijn contracten, niet-discriminatoire prijszetting (= geen echt nieuw fenomeen), ... ;
- de retailklant:
 - ✓ zin(loosheid) van retailmarkt liberalisering;
 - ✓ verward beeld van rol diverse spelers;
 - ✓ "much ado about nothing": switch met permanent substantieel prijsvoordeel is niet evident;
 - ✓ niet-discriminatoire prijszetting
- beide segmenten zouden positief bediend worden indien meer investeringen; duidelijke politieke keuzen vereist (nucleair, wenselijkheid investeringen door incumbent)

Het is jouw energie.

Electrabel
GDF SUEZ